

DOĞU KARADENİZ BÖLGESİNDEKİ *Larix decidua* Mill., *L. leptolepis* Gord. ve *L. eurolepis* Henry TÜR ve ORİJİN DENEMELERİNİN 30 YILLIK SONUÇLARI

Bu Araştırma Neden Yapıldı

Dünyada endüstriyel plantasyonların kurulması ve odun hammaddesinin çeşitli gereksinimler için bu alanlardan karşılanması giderek ivme kazanmaktadır. Türkiye ölçeğinde; endüstriyel plantasyon alanı olarak kullanılması öngörülen muhtemel sahalar için alternatif hızlı gelişen türler ve orijinlerinin ortaya konması, bu kapsamda düşünüldüğünde, ormancılık pratiğine anlamlı katkılar sağlayabilecektir.

Bu araştırma ülkemizde, hızlı gelişen yabancı türlerin adaptasyon yeteneklerinin belirlenmesi için, tür ve orijin denemeleri kapsamında başlatılmıştır. Bu çalışma ile Doğu Karadeniz Bölgesinin Melez tür ve orijinler bazında potansiyelinin ortaya konulması amaçlanmıştır.

Nasıl Bir Yol İzlendi

Çeşitli Avrupa ülkelerinden (Almanya, Danimarka, İsviçre, İtalya ve Avusturya) sağlanan üç melez türünün toplam 33 adet orijini (*Larix decidua* (Avrupa Melezi); 28, *L. leptolepis* (Japon Melezi); 3 ve *L. eurolepis* (Melez Melezi); 2) Meryemana Araştırma Ormanı Fidanlığına 1984 yılı ilkbaharında ekilmiştir. Elde edilen 1+1 fidanlar; Doğu Karadeniz Bölgesinde 1000-1600m arasında değişen yükseltilerde seçilen beş deneme alanına 1985 yılı sonbaharında dikilmiştir.

Ne Bulundu

Araştırma sonuçlarına göre;

1) 30. yıl sonunda, Melez türleri arasında boy, çap ve hacim gelişimi yönünden Melez Melezi; yaşama yüzdesi bakımından Japon Melezi ve Melez Melezi en üstün grupta yer alırken, Avrupa Melezi tüm bu özellikler yönünden son sırada yer almıştır.

2) Giresun-Erimez (1550m) deneme alanında oldukça fazla miktarda, Meryemana-Karaağaç

(1600m) deneme alanında ise son yıllarda kar kırılmaları ve devrikleri gözlenmiştir.

3) Kapuköy (1000m) deneme alanının bir kısmında taban suyunun yüksekliği nedeniyle ölümler meydana gelmiştir.

4) Bir türün bir bölgedeki adaptasyonu o türün büyümesi dışında oraya alışıp döl vermesi ve yeni generasyonlar oluşturması ile ilgilidir. Çalışmada deneme alanları kenarlarında Melez fidanlarının büyümesi türün bölgeye adaptasyonunun iyi olduğunun bir göstergesidir.

5) Dünyada alansal dağılımı kadar zamansal dağılımının da çok geniş olduğu bu cins yakından takip edilmelidir. İklim değişikliğinde birçok türün dünya üzerinde yer değiştireceği senaryoları dikkate alındığında farklı koşullara karşı verdiği üstün adaptasyon yeteneği Melezi daha da ön plana çıkaracaktır. Bu bağlamda Melezin bölgemizdeki adaptasyon yeteneklerinin şimdiden bilinmesi önem arz etmektedir.

Ne Öneriliyor

İleriki dönemlerde bölgede Melez ile yapılacak ağaçlandırma çalışmalarında; en iyi gelişim gösteren ve hibrit tür olan Melez Melezine ait orijinlere yer verilmesi daha uygun olacaktır.

Melezler çok eğimli, rüzgara açık, kar baskısı fazla olan alanlarda zarar görmekte, devrikler ve tepe kırıkları oluşmaktadır. Yapılacak ağaçlandırmalarda bu tip alanlardan uzak durulmalıdır.

Taban suyundan olumsuz etkilenen Melezlerin taban suyu yüksek alanlarda kullanılmasından kaçınılmalıdır.

Bölgeye adapte olmuş bu orijinlerle, ayrılmış belirli alanlarda kurulacak plantasyonlarla daha fazla odun hammaddesi elde edilecektir.